

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek 1/2020

Tampereen Suomi-Unkari Seura ry:n jäsenlehti

30. vuosikerta

UNKARIN UUTISET

Magyar Hírek 1/2020

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Lähtisitkö mkaan matkalle Lounais-Unkariin?	5
Kutsu sääntömääräiseen vuosikokoukseen	7
– Toimintakertomus vuodelta 2019	10
– Tilinpäätös vuodelta 2019	15
– Toimintasuunnitelma vuodeksi 2020	16
– Talousarvio vuodelle 2020	19
Terveisiä Vértesacsasta!	20
Unkarilaisten esihistoria:	
tutkmusta, deletantismia vai politiikkaa	27
Ajankohtaista	30
Yhdistyksen hallitus 2019	31
Menovikkejä vuodelle 2020	32

KANSI: Vapaudensillan Pestinpuoleinen vartiotorni
kevättalven auringossa. (Siltamaksuja ei
enää kerätä!)

JULKAISIJA: Tampereen Suomi-Unkari Seura ry.

INTERNET: <http://www.suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere>

TOIMITUKSEN OSOITE: Lindforsinkatu 16 A 40 33720 Tampere

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI: tor.takalo@gmail.com

VASTAAVA TOIMITTAJA: Tenho Takalo;

TOIMITUSNEUVOSTO: Irmeli Kniivilä, Jorma Perälä ja Helka Lumiainen

PAINOPAIKKA: Eräsalon Kirjapaino Oy

30. vuosikerta Ilmestyy 2 kertaa vuodessa

Yhdistyksen tilinumero: **FI32 8000 2006 4310 26**

Puheenjohtajan palsta

Vuosi kaksituhattakaksikymmentä tuntuu numerona mukavalta kirjoittaa 2020; toivotavasti tästä myös muodostuu mukava vuosi. Jotkut ovat alkaneet muistella ja verrata sitä 1920-lukuun. Syntyyköhän yhteisiä piirteitä? Kun 1920-lukua muistellaan, kerrotaan useimmiten iloisesta, jopa kultaisesta 20-luvusta, jota leimasi eräänlainen keveys ja vallattomuus. Se oli myös filmin ja jazzin aikaa, tuolloin maailma alettiin kokea pienemmäksi. Silloin, ensimmäisen maailmansodan jälkeen, haluttiin paeta arkea ja todellisuutta ja korostettiin jonkinlaista epäsovinnaisuutta.

Meillä Suomessa tuo aika oli vahvistumisen ja uudistumisen aikaa, nuori valtakunta totuttautui itsenäisyyteen. Unkarissa sen sijaan sodasta toipuminen ja Trianonin rauhan raskaat ehdot tuntuvat vaikuttavan vieläkin, koska suuret osat unkarinkielisistä alueista olivat jääneet tynkä-Unkarin ulkopuolelle ja monilla unkarilaisilla oli ja on edelleen sukulaisia rajan takana.

Emme tiedä vielä, millaiseksi elämä alkavalla 2020-luvulla muuttuu, mutta ilmaston lämpeneminen, valtaapitävien poliitikkojen keskinäiset mittelöt, koronavirus ynnä monet muut pelkoa synnyttävät ääri-ilmiöt tuovat raskaita pilviä yllemme: emme voi elää vain omissa ympyröissämme ja lintukodossamme välittämättä muista.

Silti – ja ehkä juuri siksi – meidän on hyvä pitää huolta myös omista ja yhteisistä

asioistamme. Nyt myös yhdistystasolla tarvitsemme entistä enemmän yhteistyötä ja kanssakäymistä! Yritämmekin lujittaa siteitämme lähellä oleviin Lempäälän ja Valkeakosken Suomi-Unkari Seuroihin. Tähän astikin olemme informoineet tapahtumista ja käyneet toistemme tilaisuuksissa. Helmikuussa pidimme myös yhteisen kokouksen, jossa mietimme, mitä kaikkea voisimme-kaan yhdessä tehdä. Yritämme myös löytää sellaisia yhteisiä työkaluja, joilla saisimme pienimmän yhdistyksemme, Valkeakosken toimintaan lisää voimia ja ohjelmia.

Lokakuiseen **Sugrifestiin** olemme osallistuneet joka vuosi, ja on mukava huomata, että uusia yhdistyksiä on ilmoittautunut mukaan myös tähän yhteiseen syksyiseen ponnistukseen.

Tänä vuonna moni Suomeen ja Unkariin liittyvä toiminta täyttää pyöreitä vuosia. Suomi ja Unkari solmivat viralliset diplomaattisuhteet tasan 100 vuotta sitten; tapauksia ja yhteyksiähän oli toki ollut jo paljon pidempään.

Suomi-Unkari Seuralla on niin ikään tärkeä vuosi: seura täyttää 70 vuotta loka-kuun 10. päivänä. Tämä vuosi on myös joka neljäs vuosi pidettävän Unkarin-kouluviikon vuosi.

Vielä yksi tärkeä pyöreitä vuosia juhлива instituutti on Helsingissä päämajaansa pitävä, mutta ympäri Suomea toimintaansa vie-

vä **Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskus** eli **Balassi-instituutti**. Se täyttää 40 vuotta ja viettää syntymäpäiviään marraskuun loppupuolella.

Oman yhdistyksen tasolla jatkamme tietysti myös perinteisiä toimintojamme ja toivomme mahdollisimman monen entisen ja vanhan jäsenen pysyvän mukana, mutta otamme myös mielellämme uusia toimijoita joukkoomme!

Vuoden 2019 aikana aloitimme uutena ohjelmamuotona unkarilaisen kirjallisuuden lukupiirin. Kesäkuukausia lukuun ottamatta tavallisesti kerran kuussa sunnuntai-iltapäivisin kokoontunut joukkomme ei ole ollut kovin suuri, mutta sitäkin innokkaammin on juttu luistanut ja mielipiteitä vaihdettu. Muutaman kerran olemme myös katsoneet kirjan pohjalta tehdyn elokuvankin. Lukupiiri jatkuu tämän vuoden puolella edelleen, olemme kokoontuneet jo pari kertaa ja maaliskuun lopussa on seuraava tapaaminen. Piiriimme voi myös tulla mukaan, vaikka ei olisi kirjaa ehtinyt lukeakaan.

Vuosikokouksen pidämme tänä vuonna lauantaina 21.3. Ennen varsinaista kokousta kuulemme Unkarin historian tuntijan, seuramme edellisen puheenjohtajan ja lehtemme päätoimittajan **Tenho Takalon** esitelmän aiheesta Unkarin viimeiset rauhan vuodet 1938–40.

Seuramme on jo monta kertaa tehnyt joka toinen vuosi retken Unkariin. Tänä vuonna olisi taas se toinen vuosi. Retkemme ovat suuntautuneet eri puolille Unkaria, myös rajantakaisille unkarilaisalueille. Tänä vuonna olemme suunnitelleet matkaa Lounais-Unkariin ja ehkä myös tällä kertaa hieman rajan taaksekin, Slovenian ja/tai Itävaltan puolelle. Tähän matkaan ja retken suun-

nitteluun liittyen saamme erinomaista apua, kun Unkarin-tuntija, Budapestissa pitkään asunut ja siellä matkatoimistoa johtava **Mertsi Lindfors** tulee kertomaan sanoin ja kuvin hieman epätavallisemmista, mutta turisteja varmaan kiinnostavista unkarilaiskohteista keskiviikkona 8. huhtikuuta. (Katsso myös vielä hyvin alustava matkaesittely tästä lehdestä ja ilmoita mahdollinen matkahalukkuutesi ja tule tekemään omia ehdotuksiasi!)

Muut perinteiset ohjelmamme olemme säilyttäneet; tänä vuonna syyskauden aloitus on Ylöjärven Lempiänniemessä. Leipomis-/ruoanlaittopäivä, joulumyyjäiset ja pikkujoulu pysyvät loppuvuoden ohjelmassa tietenkin edelleen. *Sugrifestin* päivä on tänä vuonna sunnuntai 18. lokakuuta ja paikkana on hyväksi havaittu Laikku.

Muusta yhdistyksemme toiminnasta saat jo jonkin verran tietoa tästä lehdestä, mutta tarkemmin ilmoittelemme päivämäärien ja aikojen varmistuessa Facebookissamme ja [www-sivujuillamme](http://www.sivujuillamme). Kannattaa siis tarkkailla myös niitä!

Lähes lumettoman ja talvettoman talven jälkeen toivottelen ilmojen puolesta kaunista ja hyvää kevättä sekä ohjelmallisesti mielenkiintoista kevät- ja kesäkautta kautta kaikille jäsenillemme!

Irmeli Kniivilä

Lähtisitkö mukaan matkalle Lounais-Unkariin?

Tampereen Suomi-Unkari Seura on useaan otteeseen joka toinen vuosi tehnyt seura-
matkan Unkariin. Olemme käyneet jo monissa osissa Unkaria sekä myös unkarinkielisillä alueilla Unkarin rajojen ulkopuolella. Maan lounaisosa on kuitenkin vielä meiltä kokematta ja näkemättä.

Siksi tätä tienoota on suunniteltu seuraavaksi kohteeksemme. Lounais-Unkarista on lyhyt matka niin Slovenian kuin Itävallan puolelle tai myös Kroatiaan, joten pihahdukset rajan yli ovat myös mahdollisia. Matka on tarkoitus tehdä syys-lokakuun vaihteessa, kun pahimmat kesähelteet Keski-Euroopassa ovat hellittäneet.

Matkan suunnittelu on vielä hyvin alkuvaiheessa. Voimme valita lennon esim. **Tampere-Budapest** tai **Tampere-Wien**. Budapestiin lentää **Ryanair** kaksi kertaa viikossa ja Wieniin pääsee sekä **Finnairilla** että halpalentoyhtiö **Air Balticilla**. Tämänhetkisten tietojen mukaan Ryanairin lennot ovat 100 euron molemmin puolin, Air Baltic lentää hieman yli 100 eurolla, Finnairin lentojen hinta on yli 200 euroa.

Jos lähtisimme Wienistä, matkustaisimme bussilla ensin **Burgenlandiin** Unkarin rajan lähelle, jossa unkarilaiskyliä ovat esim. **Németújvár**, **Felsőőr**. Unkarin puolella ensimmäinen kohde voisi olla viehät-

tävä **Sopronin** kaupunki, joka sijaitsee **Fertő-järven** rannalla (saks. Neusiedler See).

Sopronin, joka on Seinäjoen ystävyyskaupunki, tärkeimpiä nähtävyyksiä ovat mm. keskiaikainen vanhakaupunki, sekä monet kirkot ja kauniit historialliset rakennukset. Sopronin jälkeen katsomisen arvoisia paikkoja ovat mm. **Kőszeg**, läänin pääkaupunki **Szombathely** (Lappeenrannan ystävyyskaupunki) tai **Sárvár**. Lounais-Unkarin alue, **Őrség** on kuuluisia viehättävistä kylistään (**Őriszentpéter**, **Szalafő**, **Farkasfa**, **Szentgotthárd**, **Alsószőlök** jne).

Uusia kohteita täältä eteenpäin voisi olla esim. Varkauden ystävyyskaupunki, **Zalaegerszeg**, josta on lyhyt matka myös Slovenian puolelle. Voisimme matkustaa myös esim. **Hévízin** kylpyläpaikkakunnalle tai vaikkapa Pohjois-Balatonin rannalle, jossa lähellä on **Tapolca**, Lempäälän ystävyyskaupunki. **Veszprémin** (Rovaniemen ystävyyskaupunki) ja **Pápan** kautta matka voisi jatkua vaikkapa Kuopion ystävyyskaupunkiin, **Györiin** ja sieltä Itävallan puolelle ja takaisin Wieniin.

Meidän muutamilla jäsenillämme on Unkari-kotejaan näillä tienoilla, joten mahdollisuus vierailta jonkun luona on melko todennäköinen.

Jos matka aloitetaan Budapestista, jon-

ne Ryanairin lennot tulevat illalla, niin ensimmäinen yöpymispaikka voisi olla esim. juuri Győr ja sieltä eteenpäin matkaa voisi tehdä päinvastaisessa suunnassa kuin Wienistä tultaessa.

Alueelta löytyy myös muita mielenkiintoisia kaupunkeja ja paikkoja, esim. **Süemegin** vanha linna, aivan Balatonin eteläpäässä sijaitseva **Keszthely**, jonka tärkeimpiä nähtävyyksiä on 1700-luvulla rakennettu Festeticsien palatsi. Sieltä löytyy myös monia kiinnostavia rakennuksia, kylpylä jne.

Jos matka olisi viikon matka, niin yöpymispaikoiksi voitaisiin valita kylpyläpaikkakuntia, joita näillä tienoillakin on runsaasti. Näin kylpyläelämästä kiinnostuneet voisivat nauttia lämpimistä vesistä. Esi-

merkkeinä yöpymiskohteista voisivat olla esim. Sárvár, Keszthely, Hévíz sekä Balatonin rannalla jokin sopiva paikkakunta.

Kohteita siis riittää; nyt täytyy vain valita tarkka matkustusaika, mieltää parhaat kohteet, valita yöpymispaikat jne. Seuraavaksi olisikin hyvä saada sopiva porukka kokoon! **Jos olet kiinnostunut matkasta, tule kuuntelemaan Mertsin Lindforsin esitelmä Unkarista 8. huhtikuuta klo 17 Laikun luentosaliiin.** Samalla voit ilmoittautua retkelle ja kertoa omat toiveesi. Näin pääsemme tarkemmin suunnittelemaan matkaa, josta ilmoittelemme myöhemmin henkilökohtaisesti kaikille kiinnostuksensa esittäneille.

Irmeli Kniivilä

Budapestissa asuva matkatoimistoyrittäjä Mertsin Lindfors kertoo keskiviikkona 8.4. klo 17 alkaen Laikun luentosalissa Unkarista otsikolla “Löydä Unkarista muutakin kuin turistikohteita!”.

Kutsu sääntömääräiseen vuosikokoukseen

Tampereen Suomi-Unkari Seura ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 21. maaliskuuta 2020 **Kulttuuritalo Laikun** Lauri + Viita -neuvotteluhuoneessa (katuosoite: Keskustori 4).

Huom.: Ennen vuosikokousta **kello 14 alkaen** FM Tenho Takalo luennoi aiheesta Unkarin viimeiset rauhan vuodet 1938 – 1940.

Esityslista

- 1 Kokouksen avaus**
- 2 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- 3 Työjärjestyksen hyväksyminen**
- 4 Kokouksen järjestäytyminen**

Valitaan kokoukselle:

 - puheenjohtaja
 - sihteeri
 - kaksi pöytäkirjantarkastajaa
 - kaksi ääntenlaskijaa
- 5 Ilmoitusasiat**
- 6 Yhdistyksen toimintakertomus vuodelta 2019**

Liite 1. (s. 10)
- 7 Tilinpäätös vuodelta 2019**

Liite 2. (s.15)

8 Toiminnantarkastajan lausunto sekä tili- ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille

Toiminnantarkastajan lausunto luetaan kokouksessa.

9 Vahvistetaan toimintasuunnitelma vuodeksi 2020

Liite 3. (s. 16)

10 Jäsenmaksu vuodelle 2020

Yhdistyksen jäsenmaksu oli vuonna 2019 seuran edustajakokouksen suosituksen mukainen eli 30 euroa, josta keskusseuran (SUS) osuus oli 20 euroa ja yhdistyksen osuus 10 euroa. 2. maksuluokassa (yli 65-vuotiaina ennen vuotta 2006 liittyneet) jäsenmaksu on 25 euroa, josta SUS:n osuus 17 euroa ja yhdistyksen osuus 8 euroa.

Hallitus esittää, että jäsenmaksu vuodelle 2019 vahvistettaisiin vuoden 2018 tason mukaisesti.

Vuosikokous päättää lisäksi tukijäsenten jäsenmaksuperusteista.

11 Vahvistetaan talousarvio vuodeksi 2020

Liite 4. (s. 19)

12 Yhdistyksen puheenjohtajan valinta toimikaudeksi 2020

Yhdistyksen sääntöjen mukaan hallituksen puheenjohtaja, jota kutsutaan yhdistyksen puheenjohtajaksi, valitaan vuodeksi kerrallaan.

13 Yhdistyksen hallituksen jäsenten vaali toimikaudeksi 2020

Yhdistyksen sääntöjen mukaan hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi. Paikkansa jättävät täytettäväksi v. 2019 toimintakertomuksen alussa luetellut hallituksen jäsenet.

14 Toiminnantarkastajien vaali toimikaudeksi 2020

Toiminnantarkastajina ovat toimineet Mari Vares ja Liisa Perälä (varalla).

15 Edustajakokousedustajien vaali vuodeksi 2020

Seuran sääntöjen mukaan saavat paikallisyhdistykset kutakin alkavaa sataa (100) jäsenmaksunsa maksanutta henkilöjäsentä kohti yhden edustajan Suomi-Unkari Seura – Finn-Magyar Társaság ry:n edustajakokoukseen. Tampereen yhdistys voi nimetä edustajakokoukseen kaksi edustajaa.

16 Muut mahdolliset asiat

17 Kokouksen päättäminen

TAMPEREEN SUOMI-UNKARI SEURA RY.

Irmeli Kniivilä Helka Lumiainen

Tampereen Suomi-Unkari Seura ry:n säännöt ovat luettavissa ja tulostettavissa yhdistyksen [www-sivulla osoitteessa https://suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere/](https://suomiunkari.fi/osastot/wordpress/tampere/)

(Valitse **Etusivu** ja vieritä sivua alaspäin.)

Hallitus varaa myös sääntökopioita tarvittaessa vuosikokouksessa käytettäväksi.

HUOM.: Jotta yhdistyksen toiminta jatkuisi keskeytyksittä, väistynyt hallitus pitää suotavana, että uusi hallitus voisi pitää järjestäytymiskokouksensa välittömästi vuosikokouksen jälkeen.

Toimintakertomus vuodelta 2020

Hallitus ja toimihenkilöt

Hallituksen jäsenet toimintavuonna 2019:

Irmeli Kniivilä, puheenjohtaja
Jorma Perälä, varapuheenjohtaja
Helka Lumiainen, sihteeri
Marjut Huhtinen, taloudenhoitaja
Aino Erenius
Kirsti Grönroos
Simo Koho
Auli Mattsson
Anne-Marie Mäkinen
Laura Panula
Zita Székely
Tenho Takalo
Viktória Tóth

Yhdistyksen toiminnantarkastajana on vuonna 2019 toiminut Mari Vares, varalla Liisa Perälä.

Yhdistyksemme on toiminut Keskustorilla Kulttuuritalo Laikussa, jossa olemme osana Kansainvälistä toimintakeskusta. Meillä on Laikun kolmannessa kerroksessa pari arkistokaappia sekä alakerrassa muuta arkistotilaa. Loppuvuodesta saimme huoneen, jossa toimii myös Tampere-Tartto-seura, Tarton kaupungin infokeskus, Tampereen Eesti Klubi ja Tampereen Liettua-seura. Laikun kolmanteen kerrokseen vaihdettiin uudet lukot, ja meilläkin on nyt avainkäytössämme.

Kokouksiin ja lukupiirikokoontumisiin olemme varanneet Laikun Lauri+Viita -neuvottelutilan tai Mäkelän kabinetin. Myös musiikki- ja luentosalia olemme käyttäneet. Lisäksi kolmannen kerroksen yhteinen kahvitila mahdollistaa kahvittelun. Laikku on osoittautunut hyväksi, keskeiseksi ja toimivaksi paikaksi, siellä on ystävällinen henkilökunta.

Yksi tämän vuoden ponnistuksia oli hankkia seurалlemme oma roll-up. Valokuvaaja **Irina Kolomijetsin** otti kuvan Tampereen unkarilaisista kansantanssijoista (TUK), ja graafikko **Riikka Vaahteran** sekä **Eräsalon Kirjapainon** avulla saimme omasta mielestämme kauniin roll-upin. Suurimman työn hyvän tuloksen aikaansaamiseksi yhdistyksessämme hoiti Tenho Takalo, joka toimi yhteyshenkilönä monissa käänteissä asioiden etenemiseksi.

Jäsenistö

Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden 2019 lopulla oli 146.

Kokous- ja jäsenoiminta

VUOSIKOKOUS. Paikallisyhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous pidettiin Kulttuuritalo Laikun musiikkisalissa tiistai-

na 26.3.2019 klo 18.15 – 19.02. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi **Tenho Takalo** ja sihteerinä **Helka Lumiainen**. Kokous käsitteli sääntöjen mukaiset vuosikokousasiat, valitsi seurалlemme hallituksen ja seuran puheenjohtajaksi **Irmeli Kniivilän**. Kokouksessa oli paikalla 20 yhdistyksen jäsentä. Ennen vuosikokousta oli unkarilainen kansantanssiesitys. **Tampereen unkarilaiset kansantanssijat (TUK)** kansallispuvuissaan esittivät tanssinopettaja **Béla Gazdagin** johdolla vauhdikkaita tansseja. Kansantanssiesityksen jälkeen Unkarin suurlähettiläs tohtori **György Urkuti** esitelmöi aiheesta Unkari tänään.

HALLITUS. Järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi varapuheenjohtajaksi **Jorma Perälän**, sihteeriksi **Helka Lumiaisen** ja taloudenhoitajaksi **Marjut Huhtisen**. Hallitus on kokoontunut toimikautensa aikana yhteensä 6 kertaa, kokoontumispaikkana on ollut Kulttuuritalo Laikku.

Hallituksen kokouksessa 16.10.19 oli paikalla myös suurlähettiläs György Urkuti, joka kertoi Unkarin ajankohtaisista tapahtumista, erityisesti paikallisvaalien tuloksista. Tässä tilaisuudessa avattiin uunituore roll-uppimme läsnäolevien ihailtavaksi.

ALUEYHTEISTYÖ muiden Suomi-Unkari Seuran yhdistysten (erityisesti Lempäälän ja Valkeakosken) kanssa on jatkunut erilaisina yhteisinä tapahtumina ja osallistumisina toistemme tilaisuuksiin.

Tapahtumiamme

UNKARIN KIRJALLISUUDEN LUKUPIIRI. Unkarin kielen ja kirjallisuuden opettaja sekä kirjallisuusterapiaohjaaja Viktória

Tóth on toimintavuoden aikana johdattanut meitä suomeksi käännetyn unkarilaisen kirjallisuuden pariin. Olemme keskustelleet teoksien taustoista ja lukukokemusten herättämistä ajatuksista ja tuntemuksista. Lukupiiri on kokoontunut 6 kertaa, osallistujia on ollut keskimäärin 10/tilaisuus. Lukemamme kirjat ovat olleet **István Örkényn** *Minuuttinovellit*, **Krisztína Tóthin** novellikokoelma *Viivakoodi*, **György Dragománin** *Valkoinen kuningas* sekä **Vilmos Kondorin** historiallisesta dekkarisarjasta *Budapest noir* luimme kirjat *Budapestin varjot*, *Budapestin synnit* ja *Budapestin vakooja*. Katsoimme myös elokuvan, joka perustui kirjasarjan ensimmäiseen teokseen *Budapestin varjot*.

OSTAISINKO TALON UNKARISTA?

Laikun luentosalissa järjestimme 12.2.19 tilaisuuden, jossa Unkarista kakkosasunnon hankkineet kertoivat kokemuksiaan talon hankinnasta ja ylläpidosta. **Auli** ja **Pekka Mattsson**, **Helka** ja **Juhani Lumiaisen** sekä lähellä Unkarin rajaa Itävallan Burgenlandissa talon omistava **Kirsti Grönroos** kuvasivat elämäänsä, millaista on asua osan vuodesta toisessa maassa. Ennen tilaisuutta saimme seurata Tampereen unkarilaisen kansantanssiryhmän esittämiä tansseja Béla Gazdagin johdolla. Tilaisuuteen osallistui 24 henkeä.

RETKI UNKARIN VIINIMAISEMIIN.

Viiniasiantuntija, turkulaistunut unkarilainen **Alajos Hajba** kertoi 5.4.19 Kulttuuritalo Laikun luentosalissa unkarilaisista viineistä, viininviljelystä ja sen historiasta Unkarissa. Tilaisuudessa oli myös viininmaistelua, jossa tutustuttiin 5 erilaiseen Suomesta saatavaan unkarilaiseen viiniin. Osallistujia oli 18 henkilöä.

SAUNARETKI JA KEVÄTKAUDEN PÄÄTTÄJÄISET. Ylöjärven Louhenokassa keitettiin unkarilaista kalakeittoa, seurusteltiin ja saunottiin 17.5.2019. Talviturkki tuli heitettyä, veden lämpötila Näsijärvessä oli +10 astetta, suositussa paljussa +20 astetta. Mukana oli 13 henkeä.

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN SUKUKANSAPÄIVÄ (SUGRIFEST). Sugrifest on omalta osaltaan edistämässä tietoa suomalais-ugrilaisista kansoista ja kielistä. Vuosi 2019 oli YK:n alkuperäiskansojen kielten teemavuosi.

Perinteiseen tapaan Sugrifest-tapahtuman yhteydessä esitettiin elokuvateatteri **Niagara**-rassa suomalais-ugrilaisia elokuvia. Unkarilaisena elokuvana nähtiin **Zoltán Török**in *Wild Hungary – a water wonderland*.

Sukukansajuhlaa vietettiin sunnuntaina 20.10.19 Laikussa. Luentosalissa seurallamme oli myynnissä unkarilaista suklaata, hunajaa, paprika- ja vihannesmausteita, ym. Kauppa sujui hyvin, koska väkeä oli paljon liikkeellä (runsaat 200 henkeä). Laikun musiikkisalissa oli kansan- ja kansallispuukujen tuuletusta. Kalevalaisten Naisten Liiton puheenjohtaja Ildikó Lehtinen juonsi tapahtuman ja kuulimme, mitä kansallispuukujen yksityiskohdat ja korut kertovat.

RUOKAKURSSI pidettiin 16.11.19 Kalevan kirkon keittiötiloissa. Jäsenemme ja Kalevan kirkon Unkari-piiriläiset valmistivat 3-ruokalajin menun, jonka sitten yhdessä nautimme. Mukana oli 14 henkeä.

MYYJÄISET. Seuramme järjesti Kalevan kirkon Unkari-piirin ja Naisten pankin Ilo-na-tiimin kanssa myyjäiset Kalevan kirkon ala-aulassa 30.11.19. Seuramme tarjosi

gulyás-keittoa ja Unkari-piiri kahvia.

Myyntipöydältämme löytyi unkarilaisia mausteita, hilloja, suklaata, pikkuleipiä, ym. ja jopa uunituoreita *pogácsója*. Järjestimme myös arpajaiset. Väkeä ei ollut paljon liikkeellä, tunnelma ja myyntitulos oli kuitenkin hyvä.

PIKKUJOULU. Seuramme pikkujoulua vietettiin 13.12.19 Kulttuuritalo Laikun Lauri+Viita -neuvotteluhuoneessa. Jouluglögi ja erilaiset herkut maistuiivat, sekä tietysti riisipuuro ja luumusoppa. Iloinen so-rina täytti tilan ja välillä laulettiin joululauluja. Oli hyvät arpajaiset ja joulupukkinikin oli jättänyt meille lahjoja. Mukana oli 20 henkeä.

Tiedotustoiminta

Suomi-Unkari Seura julkaisee jäsenistölle lehteä ”Suomi-Unkari, joka ilmestyi neljä (4) vuonna 2019. Yhdistyksemme oma lehti *UNKARIN UUTISET – Magyar Hírek* ilmestyi kaksi (2) kertaa. Lehden tarkoituksena on tiedottaa jäsenkunnalle lähinnä oman yhdistyksen toiminnasta, seurata Unkarin tapahtumia sekä kertoa aikakauslehden tapaan ajankohtaisista Unkariin liittyvistä asioista.

Yhdistyksemme www-sivut jakavat yhdistyksen tiedotteita, välähdyksiä Unkarin uutisista (suomeksi) ja kaikenlaista muuta kiinnostavaa. Facebook-sivuillamme on julkaistu tiedotteita ja tietoa tapahtumista. Kiireellisissä tapauksissa on lähetetty jäsenistölle erillisiä tiedotteita postitse ja sähköpostitse.

Yhdistyksen muu toiminta

SEURAN EDUSTAJAKOKOUS. Vuosikokous valitsi Suomi-Unkari Seura ry:n varsinaiseen edustajakokoukseen seuramme edustajiksi **Simo Kohon** ja **Jorma Perälän**, joka toimi myös kokouksen puheenjohtajana. Edustajakokouksessa 27.4.19 seuramme edustivat Jorma Perälä ja Simo Kohon esteen vuoksi **Marjut Huhtinen**. Mukana oli myös puheenjohtaja **Irmeli Kniivilä**.

PAIKALLISYHDISTYSTEN NEUVOTTELUPÄIVÄ pidettiin Helsingissä 9.11.19. Edustajanamme oli **Tenho Takalo**, lisäksi **Irmeli Kniivilä** oli puheenjohtajana mukana.

EUROOPPA-PÄIVÄ JA TAMPERE KULTTUURIPÄÄKAUPUNGIKSI. **Jorma Perälä** oli seuramme edustajana 4.3.19 pääkirjasto Metsossa pidetyssä kokouksessa. Pormestari **Lauri Lyly** avasi Tampereen kulttuuripääkaupunkihauun Hiedanrannan tehdasmiljöössä 30.3.19, seurastamme olivat mukana **Aino** ja **Rauno Erenius**.

HÄMEENLINNAN YSTÄVYYSKUNTA-KOKOUS. Hämeenlinnassa järjestettiin suomalais-unkarilainen ystävyyskuntakokous 12.-14.6.2019. Tampere ja Miskolc olivat mukana, seurastamme oli **Irmeli Kniivilä**. Miskolcin edustajat tutustuivat Hämeenlinnan kokouksen jälkeen myös Tampereen tuleviin hankkeisiin ja uusiin rakennuskohteisiin.

LÄHIYHDISTYSTEN YHTEISTYÖ. Seuramme on tehnyt yhteistyötä Lempäälän ja Valkeakosken seurojen kanssa.

Lempäälän Suomi-Unkari Seura vietti

40-vuotisjuhlaansa 11.8.2019 Lempäälän Ehtookodossa. Seurastamme oli 6 henkilöä onnittelemassa juhlivaa seuraa.

1.11.2019 Lempäälän Suomi-Unkari Seura järjesti kuohuviinimaistajaiset Tampereella **Winebridge**-ravintolassa. Seurastamme osallistui 2 henkeä.

KULTTUURITALO LAIKUN KOKOUKSET. Ns. kolmannen kerroksen kokouksiin ja talokokouksiin olemme myös osallistuneet. Näissä kokouksissa on käsitelty käytännön asioita ja tiedotettu erilaisista toimintatavoista liittyen Kulttuuritalo Laikun yhteisten tilojen käyttöön.

KANSAINVÄLISEN TOIMINTAKESKUKSEN TUKIYHDISTYS piti sääntömääräisen kevätkokouksensa 19.3.2019 ja syyskokouksensa 26.11.2019 Tukiyhdistyksen hallituksessa edustajanamme toimii **Marjut Huhtinen**.

ASIAANTUNTIJA-APU. Seuran ja sen hallituksen jäsenet ovat antaneet tarvittaessa asiantuntemus-, tulkkaus- ja majoitusapua myös ulkopuolisille tahoille.

UNKARIN KIELI. Unkarin kieltä on opikeltu keväällä Ahjolan kansalaisopistossa, lisäksi hallituksemme jäsen Viktória Tóth on opettanut alkeita Pirkkan Opistossa Pirkkalassa. Kesällä oli Békéscsabassa Kalevala Baráti Kör/Kalevala ystävyyspiirin järjestämä kielileiri, johon seurastamme osallistuivat Irmeli Kniivilä ja Tenho Takalo.

Unkariin liittyviä tapahtumia Tampereella

8.2.2019 Unkarin suurlähettiläs tohtori

György Urkuti luennoi aiheesta *Hungary Today*.

Tampereen yliopistolla. Seurastamme oli kuuntelemassa 4 henkeä.

3.3.2019 klo 17.00 Messukylän seurakuntatalissa oli esiintymässä nuori unkarilainen taikuri. Tilaisuus oli Suomen unkarilaisten yhdistyksen järjestämä.

4.6.2019 unkarilainen kitarataiteilija **Gábor Hart** piti klassisen musiikin konsertin nuoren saksalaisen kitarataiteilijan, **Julia Trintschukin** kanssa Pirkkalan Vanhassa Kirkossa sekä

5.6.2019 M/S Tammerkoski -laivalla esiintyivät unkarilaiset kitarataiteilijat **Tom Lumen** ja **Gábor Hart**.

Nämä tilaisuudet kuuluivat 15. kansainvälisen **Tampereen Guitar Festivalin** tapahtumiin.

17.8.2019 esiintyi Tampereen Tuomiokirkossa unkarilainen **Hungarian Brass Quintet**, joka esitti renessanssin ja barokin ajan kamarimusiikkia.

29.8.19 esiintyivät unkarilainen **Székely Mihály Kórus** (Jászberény) ja **Sommelo-kuoro** Akaasta yhteiskonsertissa Akaan kirkossa sekä myös 30.8.19 Kulttuuritalo Laikussa.

TAMPEREEN SUOMI-UNKARI SEURAN HALLITUS

Irmeli Kniivilä
puheenjohtaja

Helka Lumainen
sihteeri

Tilinpäätös 2019

TULOSLASKELMA 01.01.—31.12.2019

Varsinainen toiminta

Kulut	- 2.174,88	
Tuotot	+ 1.733,30	- 441,58
Jäsenlehti, tiedotteet		- 1.098,96
Vuokratulut		- 50,00
Muut kulut		- 248,00
Jäsenmaksutuotot		+1.144,00
Korkotuotot		+ 1,08
		<hr/>
Oman toiminnan tuotto		+ 693,46
Tilikauden alijäämä		- 693,46

TASE 31.12.2019

Vastaavaa

Rahoitusomaisuus

Pankkisaamiset	2.713,41
Käteiskassa	66,65
	<hr/>
	2.780,06
	<hr/> <hr/>

Vastattavaa

Oma pääoma 1.1.2019	3.473,52
Alijäämä	693,46
	<hr/>
	2.780,06
	<hr/> <hr/>

Tampereella 04.03.2020

Toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Yleistä

Vuosi 2020 on Tampereen Suomi-Unkari Seuran 69. toimintavuosi. Yhdistys edistää toiminnallaan Unkari-tietoutta ja kulttuuria sekä jäsenistön keskuudessa että järjestämällä erilaista toimintaa paikkakunnalla ja lähiympäristössä. Samalla pyritään myös edistämään matkailua Unkariin sekä otetaan vastaan vieraita Unkarista.

Toimihenkilöt ja hallinto

Sääntöjen mukaan paikallisyhdistyksen asioita hoitaa yhdistyksen vuosikokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuudesta kahteentoista jäsentä, jotka valitaan vuodeksi kerrallaan. Hallituksen jäsenten tulee olla yhdistyksen jäseniä. Toimintakertomuksen yhteydessä on esitetty toimintavuoden 2019 hallitus.

Paikallisyhdistyksen ylin päättävä elin on vuosikokous, joka valitsee hallituksen jäsenet ja puheenjohtajan vuodeksi kerrallaan. Vuosikokous hyväksyy myös toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman sekä talousarvion seuraavaa toimintakautta varten. Mikäli jäsenet tai paikallisyhdistyksen hallitus katsovat tarpeelliseksi, voidaan yhdistyksen ylimääräinen kokous muulloinkin kutsua koolle.

Paikallisyhdistyksen toiminta

TALOUS. Paikallisyhdistyksen varat käytetään toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Talousarvio perustuu n. 150 jäsenen jäsenmaksutuloihin, jolloin jäsenmaksukertymä säilyy suurin piirtein nykyisellään. Vuoden 2020 jäsenmaksu on 30 euroa, josta keskusseuran (SUS) osuus on 20 euroa ja yhdistyksen osuus 10 euroa. 2. maksuluokassa (yli 65-vuotiaina ennen v. 2006 liittyneet) jäsenmaksu on 25 euroa, josta SUS:n osuus 17 euroa ja yhdistyksen osuus 8 euroa.

Mahdollisten maksullisten tilaisuuksien pääsylippujen myyntitulojen ym. tulojen kertymän arviointi on vaikeaa, koska yleisömäärää ja esiintyjille maksettavia palkkioita tai korvauksia on mahdoton ennakoida täsmällisesti.

KOKOUS- JA JÄSENTOIMINTA. Paikallisyhdistys pyrkii itsenäiseen ja omaehtoiseen toimintaan. Toisaalta pyritään yhteistyössä Suomi-Unkari Seuran ja sen muiden paikallisyhdistysten sekä Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksen kanssa tarjoamaan jäsenkunnalle ja kulloisestakin teemasta kiinnostuneille tamperelaisille monipuolis-

ta ohjelmaa. Paikallisyhdistyksen toiminnan tehostamiseksi ensiarvoista on jäsenkunnan aktivointi ja sellaisen toiminnan suunnittelu, josta jokainen jäsenryhmä voisi löytää itseään kiinnostavia teemoja. Lähiyhdistysten kanssa jatketaan vahvaa yhteistyötä. Myös ystävyssuhdetta Miskolcin paikallisyhdistyksen kanssa pyritään vaalimaan ja lujittamaan.

Ohjelmasuunnitelma vuodelle 2020

Pyrimme järjestämään jäsenistöllemme tilaisuuksia ja tapahtumia, joissa kerromme ajankohtaisista Unkarin asioista, esittelemme Unkarin kulttuuria ja tapoja tai tarjoamme esim. erilaisia musiikki-, kuvataide- tai virkistystapahtumia. Tässä toimintasuunnitelmassa tiedotamme niistä tilaisuuksista, jotka ovat nyt tiedossamme. Toimintavuoden aikana pyrimme antamaan tietoa uusista tietoomme tulleista tapahtumista ja osallistumismahdollisuuksista.

Ohjelmasta tullaan tiedottamaan jäsenlehdessä, yksityiskohtaisesti tiedotteilla, verkkosivuilla, Facebookissa sekä tarvittaessa sanomalehdissä.

SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN VUOSIKOKOUS. Tilaisuus alkaa lauantaina 21.3.20 klo 14.00 Kulttuuritalo Laikun Lauri+Viita -neuvotteluhuoneessa. Ennen vuosikokousta Tenho Takalo luennoi aiheesta Unkarin viimeiset rauhanvuodet 1938 -1940.

KULTTUURI-ILLAT. Pyritään järjestämään Unkarin historiaan, kieleen, kulttuuriin ja nykytilanteeseen tutustuttavia luentoja ja esitelmiä. Pyritään myös etsimään katsottavaksi unkarilaisia elokuvia ja kon-

sertti- tai teatteriesityksiä jäsenistölle.

LUKUPIIRI vetäjänä Viktória Tóth koontuu kevätkaudella 4 kertaa, 2.2.20, 23.2.20, 29.3.20 ja 26.4.20 klo 15.30. Paikana Kulttuuritalo Laikku. Ensimmäisenä kirjana luetaan Ferenc Molnárin Koulu-poikia. Saamme katsottavaksi 23.2.20 Zoltán Fábrin ohjaaman filmin A Pál utcai fiúk, joka pohjautuu lukemaamme Koulu-poikia -kirjaan.

Sunnuntaina 29.3.20 on Péter Gárdosin 117 kirjettä sekä kirjaan perustuva filmi Hajnali ház.

TEATTERIESITYS. Lähdemme perjantaina 6.3.20 Hämeenlinnaan Verkatehtaalte, Vanaja-saliin katsomaan unkarilaisen Imre Kálmánin operetin Kreivitär Mariza.

MATKAILUESITELMÄ Laikussa keski- viikkona 8.4.20 klo 17. Matkatoimistoyrittäjä Merts Lindfors kertoo aiheesta *Löydä Unkarista muutakin kuin turistikohhteita.*

SAUNARETKI. Olemme järjestäneet keväisin tapaamisen Ylöjärven Louhenkassa. Tänä vuonna tilaisuus siirretään tapahtuvaksi loppukesällä.

YHDISTYKSEN OMA UNKARIN KIER- TOMATKA on suunnitteilla syksylle 2020. Matka tehtäneen tänä vuonna Länsi-Unkariin.

SUKUKANSAPÄIVÄ. Sugrifest-päätapah- tuma pidetään sunnuntaina 18.10.20 Kulttuuritalo Laikussa. Yhdessä Tampereen kaupungin kulttuuritoimen ja eri ystävyysseurojen kanssa järjestettävä tapahtuma pit- tänee jälleen sisällään musiikkia, elokuvia, luentoja, keskustelutilaisuuden, työpajoja,

ym. Sugrifestiin liittyen myös kysellään koululaisten kiinnostuksesta saada infoa suomalais-ugrilaisista kansoista.

Joka 4. vuosi järjestettävään Koulujen Unkari-viikkoon liittyen Tampereen Suomi-Unkari Seura tiedustelee myös, ovatko koulut kiinnostuneita Unkarista, sen kulttuurista, kielestä, ym.

RUOKA- ja/tai LEIVONTAKURSSEJA pyritään järjestämään syyskaudella. Joulumyyjäisiämme ajatellen järjestämme leivontailan perjantaina 27.11.20 Kalevan kirkon keittiöllä Kalevan seurakunnan Unkari-piirin jäsenten kanssa.

UNKARI-MYYJÄISET ja PIKKUJOULU päättävät syyskauden. Joulumyyjäiset pidämme 28.11.20 Kalevan kirkolla yhdessä Unkari-piirin kanssa. Pikkujoulumme pidetään 11.12.20 Laikun luentosalissa.

Tiedotus

Seuran lehti "Suomi-Unkari" tulee jäsenkunnalle neljännesvuosittain. Paikallisyhdistyksen oma jäsenlehti UNKARIN UUTISET – Magyar Hírek ilmestyy taloudellisista syistä nykyisin kaksi kertaa vuodessa. Erilaisista yhdistyksen järjestämistä tilaisuuksista tullaan tiedottamaan yksityis-

kohtaisesti jäsentiedotteella, Facebookissa, www-sivuilla, sähköpostitse sekä tampere-laisissa päivälehdissä (tapahtuma- ja seura-toimintapalstat). Tarvittaessa käytetään myös muita kanavia.

Lempäälän ja Valkeakosken Suomi-Unkari Seuroille tiedotamme tapahtumistamme.

Samoin informoimme myös Suomen unkarilaisten yhdistyksen FME:n Tampereella/ Pirkanmaalla asuvia jäseniä. Yhteistyötä edellä mainittujen yhdistysten kanssa pyritään jatkamaan ja kehittämään.

Suunnitelmistamme on myös järjestää pe-rehdyttäminen sosiaalisen median käyttöön.

Muu toiminta

Vuonna 2020 seuran varsinainen edustajakokous on huhtikuussa lauantaina 25.4.20 ja paikallisyhdistysten neuvottelupäivää vietetään 21

10.10.20 ja Unkarin kulttuurikeskus on syksyllä Helsingissä, kun sus täyttää .Suomi-Unkari Seura täyttää tällöin 70 vuotta

Yhdistys on tarvittaessa mukana ja apuna eri yhteisöjen saadessa vieraita Unkarista tai suunnitellessa omia matkoja Unkariin.

TAMPEREEN SUOMI-UNKARI SEURAN HALLITUS

Irmeli Kniivilä
puheenjohtaja

Helka Lumiainen
sihteeri

Talousarvio vuodelle 2020

Varsinainen toiminta

Tuotot	+ 1.800	
Kulut	- 1.600	
	<u> </u>	- 200
Jäsenmaksutuotot		+ 1.200
		<u> </u>
Tuotot yhteensä		+ 1.000
Monistus-, posti- ja toimistokulut	- 100	
Jäsenlehti, tiedotteet	- 1.100	
Muut kulut	- 100	
	<u> </u>	- 1.300
Tilikauden alijäämä		- 300

Terveisiä Vértessacsasta!

Syksyllä saavuimme tänne pieneen **Vértessacsan** kylään kuin muuttolinnut lokakuun lopussa. Yleensä olemme tulleet jo syyskuussa, mutta nyt kun Kela on Suomessa kiristänyt oleskeluaikaa ja rajannut yhtäjaksoisen oleskelun puoleen vuoteen, tulimme myöhemmin. Kylämme, jonka asukasmäärä on n. 2000, sijaitsee **Székesfehérvárin** ja **Bicsken** välissä, reilun 20 km:n päässä kummastakin. Bicskestä kulkee juna Budapestiin, jonne sieltä on matkaa n. 40 km.

Kevät on täällä kaunista aikaa ja halusimme nähdä syreeneiden kukinnan huhtikuussa, siksi tämä ajoitus. Ovat varmaan nii-

tä “Unkarin syreeneitä”, joista on laulukin tehty. Kakkoskotimme on n.100 vuotta vanha kylätalo, jossa olemme viettäneet lyhyempiä ja pidempiä jaksoja jo yli kymmenen vuotta. Ennen vappua suuntaamme auton nokan taas kohti Suomea.

Kattoremontin keskellä

Tämä syksy ja talvi on ollut jollakin tavalla normaalia hankalampi. Tulimme kattoremontin keskelle. Piha oli täynnä purettuja tiiliä ja huonokuntoisten puurakenteiden purkaminen oli kesken. Katto oli uusittava, koska tukirakenteet olivat huonossa kunnossa. Yksi asiantuntija sanoi jo aiemmin, että

**Kattoremontti
dramaattisimmassa vaiheessaan**

vain pyhä henki pitää kattoamme ylhäällä. Kyllä sitä sitten ihan ihmiskäsinkin välillä vahvistettiin. Yhdessä vaiheessa olimme täysin ilman ulkokattoakin – juuri sen pahimman sateen aikaan. Suojamuovi oli päässyt kääntymään ja vettä alkoi tulla keittiön sisäkaton läpi. Tekijät asuvat onneksi lähellä, joten hyppäsimme autoon ja ovikelloa soittamaan. **Sissi**-koiramme ansaitsisi kyllä mitalin siitä, että sattui herättämään sinä aamuna juuri sopivaan aikaan eikä käynyt pahemmin.

Remontin keskellä eläminen otti voimille. Sisällä talossa oli paljon tekemistä, siivoamista ym. ja samaan aikaan paukkui ja rytisi pään päällä. Nyt voivat sateet tulla, kun on hyvä katto pään päällä.

Hyvät ystävät ovat täällä kullan arvoisia. Meillä on ollut onnea, kun olemme tu-

tustuneet joskus 80-luvulla unkarilaisiin ystäviimme Suomessa. He meidät tänne houkuttelivatkin noin 10 vuotta sitten, kun olivat muuttaneet takaisin Unkariin. Ilman heidän apuaan tuskin olisimme nyt tässä pisteessä.

Roudattomaan maahan asumaan!

Olimme pitkään haaveilleet eläkeajasta jossain roudattomassa maassa. Italia oli haaveemme, kielikään ei olisi tuottanut ongelmia. Hintataso siellä oli kuitenkin karannut sellaiseksi, että talon hankkiminen sieltä ei tuntunut järkevältä. Niinpä päätimme, että tämä maa ja tämä seutu, jota kutsumme “köyhän Toscanaksi”, tulisi olemaan meidän toinen kotipaikkamme. Täältä löytyy oliiviöljyä lukuunottamatta periaatteessa lähes kaikki mikä meitä ilahduttaa. Öljyäkin saa ostettua kaupasta.

Ratkaisua tehdessämme emme edes ajatelleet, miten lähellä Italia on Unkaria. Hyvät moottoritiet vievät Balatonin ohi, Slovenian läpi, Triesteen ja sitten olemmekin jo siellä. Tätä mahdollisuutta olemme käyttäneet hyväksemme oikeastaan joka vuosi. Meillä on paljon ystäviä eri puolilla Italiaa ja kohta olemme taas lähdössä kohti sitä varsinaista Toscanaa.

Monenlaista on näihin vuosiin mahtunut. Aluksi tuntui vaikealta hyväksyä itse tekemäämme ratkaisua, kun kielimuuri tuntui ylitsepääsemättömältä. Siltä se tuntuu kyllä vieläkin – tosin aiempaa vähemmän. Olimme käyneet Unkarissa ennen tänne tuloamme monta monituista kertaa. Asuneet pari kahden kuukauden jaksoa **Szentendressä**, kuukauden Budapestissa, joten tämä maa ei ollu.meille vieras.

Asuminen maalla vie keskelle seudun ja koko Unkarin historiaa

On kuitenkin aivan eri asia elää turistina pääkaupungissa tai Szentendren kaltaisessa paikassa verrattuna siihen mitä elämä on tällaisessa pienessä maalaiskylässä. Alun perin päätimme satsata tähän hommaan vain sen verran, jonka olemme valmiit menettämään, jos kaikki meneekin syystä tai toisesta pieleen. Tuosta ajasta on nyt kulunut kymmenen vuotta, joten olemme uskaltaneet satsata vähän enemmänkin!

Kuusi täyttä talvea olemme nyt viettäneet täällä. Mikään ei ole vielä ollut ylitsepääsemätöntä. Kyläläiset ovat ottaneet meidät hyvin vastaan, osittain ehkä siitäkkin syystä, että tämä kylä on ns. svaabi- eli saksalaiskylä. Täällä on totuttu vaaleisiin hiuksiin ja sinisiin silmiin. Tänne on Itävalta-Unkarin aikana houkuteltu Saksasta väkeä tyhjiin

taloihin ja venäläisten tultua he ovat joutuneet lähtemään. Vain sellaiset, jotka olivat avioituneet unkarilaisten kanssa, saivat jäädä. Myöhemmin tänne on kuulemma palannut lähteneiden jälkeläisiä.

Saksalaisvähemmistöllä on täällä hyvin aktiivista kulttuuritoimintaa, mm. oma kansantanssiryhmä ja oma pieni kulttuuritalo. Joskus alkuvuosina saimme vierailta yksityiskodissa, jossa yksi huone on säilytetty sellaisena kuin se on svaabiasukkaiden aikana ollut. Täällä oli pieni kuorokin, jossa kävin laulamassa parina talvena. Sen toiminta on hiipunut. Useimmiten opettelimme saksankielisiä lauluja, muuten se oli kyllä erittäin hyvä kielikoulu unkarinkin kannalta. Täällä ei moni puhu englantia. Koululaisetkin opiskelevat vieraana kielenään saksaa.

Hyvät naapurit ovat siunaus

Unkari on maa, joka on avautunut vähitellen, elämällä, matkustelemalla ja tutustumalla erilaisiin ihmisiin ja maan historiaan. Olemme myös rohkeasti heittäytyneet erilaisiin tilanteisiin, joita tiellemme on tullut. Suurinta heittäytymistä on ehkä vaatinut elämä lähinaapureiden kanssa. Ystävällinen, iäkäs ja hyväntahtoinen pariskunta, joka on pitänyt meitä kuin omia lapsiaan. Puhuttelevatkin aina “gyerekek, gyerekek” – lapset, lapset – meitä eläkeläisiä. Nyt heidän vointinsa ei enää oikein salli yhteydenpitoa, mutta aiemmin he pitivät kyllä ruokahuollostamme huolta.

Jompikumpi tuli pontevasti pyytämään kattilaa tai lautasta ja sitten sieltä naapurista tuli mitä milloinkin. Halusivat maistattaa meillä kaikkia mahdollisia unkarilaisia ruokia ja leivonnaisia. Rouva jotenkin ymmär-

Herkkuja naapurista...

si, että emme osaa kieltä ja hän puhui yksinkertaisesti ja helpoin sanakäantein. Isäntä puhui vuolaammin ja varmasti oletti, että ymmärsimme. Ei voinut muuta kuin nyökytellä päätä ja yrittää ymmärtää. Monenlaisilta väärinkäsityksiltäkään emme ole välttyneet.

“Makuasioista ei sovi kiistellä!”

Aiemmin naapureillamme oli todella hyvin hoidettu hyötypuutarha, josta myös me saimme osamme. Syksyisin isäntä toi usein omatekoista paprikajauhetta ja ”erös paprikaa” tahnana lasipurkissa. Oli väkevää ja vähemmän väkevää. Emännältä olen saanut, varsinkin alkuvuosina, monenlaisia kukan taimia ja siemeniä. Kauniit valkoiset iirikset alapihan kukkapenkissä muistuttavat noista

ajoista.

Ehkä hankalin juttu tässä suhteessamme ovat olleet ns. siantappajaiset. Alkuvuosina vältymme niiltä, kun olimme sopivasti Suomessa. Myöhemmin välttyimme siksi, että he eivät enää pidä sikoja. Viime vuonna mieheni sitten pääsi naapurin tyttären ja vävyn taloon todistamaan tuota sikatapahtumaa, makkarantekoa ym. Oli niin vaikuttunut näkemästään, ettei kuulemma enää halua toista kertaa nähdä.

Nuo kotona tehdyt raakamakkarat ovat kyllä silti olleet tosi hyviä ja maukkaita. Samoin on ollut maukasta sellainen ylikypsäksi paistettu sianliha, rasvainenkin. Ainoat ruuat joihin emme välttämättä halua enää törmätä, ovat ravintolassa vahingossa

nautittu kukonhelttakeitto ja naapureiden jokatalvinen herkku – siansorkat hyytelössä. Unkarilaiset kaalikäärileet, *töltött káposzta* -kiintiö on ehkä myös tullut täyteen. Naapureillamme oli aiemmin ankoja, hanhia ja kanojakin aivan viime vuosiin saakka. Joskus kun lounaskutsu tuli, ja olin huomannut sitä ennen valkoisen kanan häipyneen tarhasta, oli hieman vaikeuksia unkarilaisen lihakeiton syömisessä. Totuin jo keväisin siihen ajatukseen, että puutarhatöitä tehdessäni erottelin kitkiessäni vesiheinät kanojen ruuaksi.

Kyllä täällä näyttelijän lahjatkin ovat ehkä vähän kehittyneet vuosien varrella. On ollut pakko kehittyä niissä yllättävissä tilanteissa, kun ilme on pitänyt pitää peruslukemilla. Me olemme puolestamme oppineet, että unkarilaisille eivät välttämättä myöskään maistu kaikki suomalaiset maut. Sellainen on ollut esimerkiksi pihlajanmarjahyytelö. Kaikkea emme varmaan edes tiedä. Viikonloppuna teimme unkarilaisille ystävillemme blinejä, joiden kanssa tarjosimme (erittäin hyvää) sillikaviaaria ja Kallen mätitahnasta tehtyä täytettä. Rouvalle maistui kaikki, herä söi blininsä pelkän pilkotun sipulin ja kermaviilin kanssa.

Oma suosikkini Unkarin hedelmistä on aprikoosin ja hapankirsikan ohella ollut ehdottomasti kvitteni. Onneksi kaksi omaa kvittenipuutamme tuottavat jo hedelmiä, jotka ovat kypsiä myöhään syksyllä. Niistä

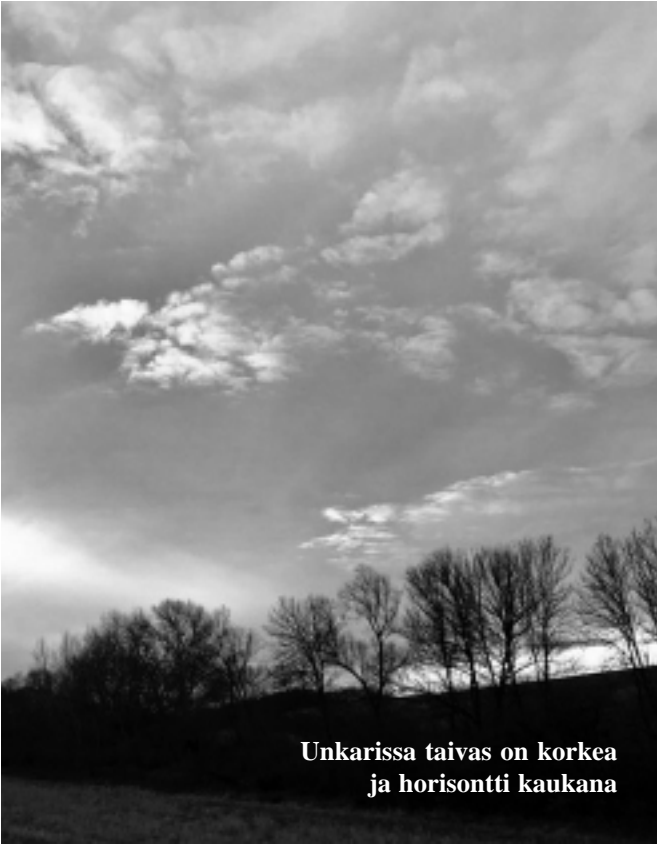

Kvitteneitä

keittelen hilloa Muista hedelmistä emme oikein pääse iloitsemaan, koska olemme kypsymisaikaan Suomessa. Ne vähät menevät ystäville pälinka-aineiksi ja lintujen ruuaksi.

Hengen ja ruumiin ravintoa ...

Olemme saaneet täällä myös lapsiystäviä. Varsinkin loma-aikoina porttikello soi tiheään. Keväällä lapset tuovat meille pieniä *ibolya*- eli kevätorvokkikimppuja, kesällä muita kukkia. Piirustuksia ja koulussa tehtyjä keramiikkatöitä on myös kertynyt lahjoina jonkun verran. Kyllähän mekin sit-

Unkarissa taivas on korkea ja horisontti kaukana

ten tuomme aina Suomesta jotain pientä makeaa. Lakritsa on ollut hyvin pidetty herkku. Olemme myös yrittäneet kannustaa kuvallisiin harrastuksiin antamalla paperia ja värejä.

Itsekin harrastamme paljon kulttuuririentoja. Meillä on ollut jo monta vuotta peräkkäin kaksi erilaista sarjalippua Székesfehérvárin **Alba Regia** -sinfoniaorkesterin konsertteihin. Todella hienoja, korkeatasoisia konsertteja ovat olleet kaikki. Tällä seudulla on myös mielenkiintoinen, vanhasta tallista tehty, konserttisali,

Hangistalló, jossa pyrimme käymään aina kun on mahdollisuus. Se on siitä mielenkiintoinen paikka, että siellä isäntä tarjoaa konsertin väliajalla ulkokeittiöstä illallisen, joka sisältyy konserttilipun hintaan. Viimeksi taisi olla todella hyvää hirvipörköltiä. Kymmenen vuoden jälkeen en vielä ole aivan varma onko se saksanhirveä vai kenties peuraa. Riistaa kuitenkin.

Metsästäjät ovat löytäneet tiensä myös tänne lähellämme olevalle pelolle. Tänä talvena on ollut uusi ilmiö, kun metsästäjäporukka on tullut sunnuntaisin tähtäilemään mm. faasaaneja meistä muutaman sadan metrin päähän.

Asumme kylän laidalla. Silloin ei ole peltotiekävelyllä sijaa. Nuo valtavat pellot, ja se avaruuden tuntu, minkä ne tarjoavat, ovat itselleni henkireikä. Taivas on leveä ja korkea, horisontti kaukana. Siellä me Sissi-koiramme kanssa tallaamme aina kun se on mahdollista, minä usein aamu-
vuorossa, isäntä päivällä ja illalla.

Uusia “eläintuttavuuksia”

Luonto kaikkineen on täällä suomalaiselle tosi mielenkiintoinen. Henkilökohtaisesti olen kiinnostunut luonnon ilmiöistä. Kyllä nämä vuodet ovat opettaneet paljon siinäkin suhteessa. Milloin on ollut rukoilija-

sirkkpariskunta kukkapenkissä, haikara etsimässä sammakoita laakson ojasta tai **Luiroksi** nimeämämme käärme on luonut nahkansa varaston hirren päälle. Luiro on pensaskäärme, musta ja vaaraton. Yksi nahka roikkuu vieläkin varastossa. Tänä syksynä kukkapenkistä löytämämme kuori oli lähes metrin pituinen. Harjalintu on joka-kesäinen näky tässä lähistöllä. Viime kesänä sain niitä samaan kuvaan peräti kolme.

Yhtenä kesänä tapasin todella harvinaisen vieraan, n. 35 senttiä pitkän kirkkaanvihreän liskon. Nimeä en tiedä vielä. Yhdet suomalaiset ystävämmme olivat sattumalta täällä sitä näkyä todistamassa. Vihertikka on jokatalvinen vieras alapihallamme, tänä vuonna on useasti bongattu myös peukaloinen. Mustaleppälintu majaillee yleensä naapurin kattotiilien koloissa. Se on äärettömän kaunis ja sympaattinen lintu. Vähän samanlainen ja utelias luonteeltaan kuin punarinta, joka sekin kuuluu tähän yhteisöön.

Uusi tuttavuus tänä syksynä on ollut peltoshiiri, jonka selkää koristaa pitkä musta raita. Taisi tehdä maahan jääneistä saksanpähkinöistä itselleen talvivarastoa. Peurat ovat varsinkin talviaikaan usein syömissä tuossa läheisessä laaksossa. Pihat ovat täällä aidattuja, joten eläimistä ei ole samanlaista harmia kuin ehkä Suomessa, jossa syövät pihojen kasveja.

Näädänhäättämisurakka on ollut sitten luku sinänsä. Luin **Maija Asunnan** kirjasta *Punapukuisen naisen talo*, että hänellä oli ollut ullakolla näätä. Siitä viisastuneena arvasin heti, kun vintiltä alkoi ensimmäisen kerran kuulua rapinaa, että sama vieras on meilläkin. Se ei ole kuulemma mukava asukas, sillä se voi katkoa sähköjohtoja ym. Naapuri vahvisti, että näätähän se on. Heillää

oli silloin vielä kanojakin, joten senkin puolesta ikävä eläjä näillä nurkilla. Internetistä luimme, että hyvä keino on jättää rokki soimaan ja radio täysille kun lähtee kotoa pois. Niin olemme toimineet. Välillä näätä häipyi kokonaan. Syksyllä se yritti katto-remontin jälkeen tulla takaisin, mutta kylpyhuoneessa on pieni radio ja sitä huudatamme tarpeen vaatiessa.

Täällä on kuulemma sellaisia ammatilaisiakin, jotka toimivat ”näädänhäättäjinä”. Myös ampieaisten häättäjiä löytyy, jos sellaista tarvetta on. Ystävämmme joutuivat katto-remontin yhteydessä kutsumaan ammattimiehen paikalle.

Unkari on ollut meille suuri seikkailu

Pääosin kaikki on näinä vuosina mennyt hyvin. Unkari on ollut meille suuri seikkailu. Elämä on ollut todella mielenkiintoista ja jatkuu toivottavasti sellaisena edelleen. Aamun valjettua ei voi koskaan tietää mitä päivä tuo tullessaan. Millainen valo on pellolla aamulla, millainen auringonlasku laakson takana olevan kukkulan yläpuolella illalla? Tässäkin elämässä avainsana on sopeutuminen – maassa maan tavalla. Kielisukulaisuus saisi olla vielä hieman läheisempi...monelta mutkalta ja väärinkäsitykseltä olisimme ehkä silloin välttyneet.

*Päivi Kuokka, matkakavereina
Pekka Kuokka ja sekarotuinen
Sissi-koira, kohta 13 v.*

Unkarilaisten esihistoria: tutkimusta, diletantismia vai politiikkaa

Unkarilaisten esihistoriasta – siis ajasta ennen maahantuloa – on hyvin vähän lähteitä olemassa. Eikä olemassa olevissa lähteissäkään puhuta unkarilaisista [*magyar*] vaan useimmiten turkkilaisista. Kun esim. Itä-Rooman eli Bysantin lähteet eri yhteyksissä puhuvat turkkilaisista kansoista – jotka olivat Itä-Rooman vaarallisimpia vastustajia – voidaan joistakin asiayhteyksistä päätellä, että tämä nimenomainen, tässä lähteessä mainittu ”turkkilainen kansa” tarkoittaa itse asiassa unkarilaisia.

Myös itse maininnat ovat niukkoja: kerrotaan joidenkin päälliköiden nimiä, selvitetään unkarilaisen muodostaman yhteisön valtasuhteita, ihmisten elintapoja, elinkeinoja ja asuinalueita sekä keiden kanssa tai keiden alaisuudessa nämä oletetut unkarilaiset kulloinkin elivät ja mikä oli heidän roolinsa ja asemansa tuossa yhteisössä. – Jos tiedot ensimmäisen vuosituhannen viimeisistä vuosisadoista ovat niukat, vielä niukemmat ne ovat edeltävistä vuosisadoista tai vuosituhansista. Niitä ei tutki enää historia vaan arkeologia ja tänä päivänä arkeogenetiikka.

Unkarilaisille tärkeitä oman menneisyyden lähteitä ovat 1100-luvun lopulta lähtien kootut kronikat eli *gestat*. Unkarin kuninkaiden – kuten kuninkaiden kaikkialla – oli legitimoitava asemansa niin oman kansansa kuin naapurimaidenkin hallitsijoiden silmissä. Kronikat palvelivat näitä tarkoituksia. Kronikoiden laatijat perustelivat hallitsijan päätöksiä, puolustelivat hänen tekojaan ja osoittivat niiden oikeutuksen. Naapurivaltakuntien suhteet hallitsijan oli osoitettava oman aseman vahvuus ja eräs seikka tämän osoittamiseen oli vallassaolevan hallitsijan aseman ja vallanperimyksen oikeutuksen osoittaminen liittämällä hänet aikaisempien hallitsijoiden muodostamaan jatkumoon. Mitä kauemmaksi menneisyyteen hallitsijaluettelo voitiin

ulottaa, sitä vakaampi oli hallitsijan asema ja sitä suurempaa arvostusta hän saattoi odottaa tai vaatia naapureiltaan.

Siltä osin kuin kronikoitsija referoi etäisempää menneisyyttä, jota aikalaisten muistitieto ei enää kattanut, hän joutui sepittämään tekstinsä tai hyödyntämään ehkä perinnetietona säilyneitä todellisia tai keksittyjä tapahtumia. Kronikoitsijoille jäi lähes vuosituhannen aukko, joka oli täytettävä, kunnes voitiin taas nojautua vaikkapa kirkkohistorioitsija **Eusebioksen** kronikkaan 300-luvun alusta ja sitä kautta päätyä Raamatun henkilöihin ja tapahtumiin kansakunnan varhaisvaiheiden kuvaajana.

Kronikat tarjosivat ja säilyttivät hallitsijan aseman pönkittämisen ohella myös kansakunnan identiteetin luomiselle tärkeän alkuperätarun: ”Mitä me olemme ja mistä me olemme tulleet?”. Kronikoitsijat lainasivat myös sumeilematta aiemmista kronikoista pohtimatta tietojen todenperäisyyttä ja näin syntyivät vuosisatojen jatkumot, joita ei kyseenalaistettu.

Vaikka jo 1500-luvun humanismi alkoi tutkia kronikoiden kieltä, vasta 1800-luvulle tultaessa ryhdyttiin toden teolla kriittisesti selvittämään näiden gestojen alkuperää ja syntyhistoriaa. Tässä auttoi mittava lähdejulkaisutoiminta eli arkistojen kätöksissä olleen aineiston systemaattinen etsiminen, julkaiseminen ja kääntäminen. Gestoissa säilyneestä menneisyyden kuvasta – todellisesta tai sepitetyistä – oli tuolloin jo tullut osa unkarilaista ja erityisesti unkarilaisen aatelin identiteettiä.

Jos 1800-luvun puolivälin kriittisen tutkimuksen antama kuva kansakunnan menneisyydestä ei vastannut vuosisatoja vallinneita uskomuksia, syntyi usein yhteensovittamaton ristiriita. Olennaista on, että noista vuosista lähtien on käyty vilkasta ja

joskus intohimoistakin keskustelua ei vain akateemisissa piireissä vaan erityisesti myös maallikoiden kesken näiden tutkimusten luotettavuudesta ja uusien käsitysten esittäjien motiiveista.

Esille voidaan nostaa muutamia ”teemakimppuja”, joiden ympärille keskustelu on tiivistynyt lähes 150 vuoden ajan, mutta myös vanhoja teemoja on nostettu uudelleen esille erityisesti viimeisen 30 vuoden aikana. Olennaista on, että aieman tutkimuksen tuloksien kiistämiseksi on helppo saada näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja internetissä ja kustantajakin ottavat julkaisuohjelmaansa auliisti ”uusimman tutkimuksen tuloksia, jotka perustuvat uusiin lähteisiin ja tarjoavat aiempia käsityksiä mullistavia tulkintoja”.

Tällaisia teemakimppuja tai kestoaiheita ovat esim.: 1) unkarilaisten alkuperä ja unkarilaisten esihistoria; 2) unkarin kielen alkuperä ja sukulaisuussuhteet; 3) kielisukulaisuuden, kulttuurisen sukulaisuuden ja geneettisen sukulaisuuden erottaminen sekä 4) suomalais-ugrilaisten kansojen (ja kielten) alkukodin paikantaminen.

Eräs kielitieteen osa-alue, historiallis-vertaileva kielentutkimus ja sen edustama fennougriittikka on ollut jatkuvien hyökkäysten kohteena järjestelmänmuutoksesta (v. 1989) lähtien. Kriitikoiden mielestä unkari ei ole uralilainen vaan turkkilainen kieli. Tämän käsityksen toi julki jo **Ármin Vámbéry** vuonna 1882. Monet maallikot ajattelivat, että tuo 1880-luvun kiista, ”ugrilais-turkkilainen sota”, kuten sitä jo tuolloin nimitettiin, ei ole päättynyt, vaan jäi ratkaisematta. Unkarin kuulumista suomalais-ugrilaisiin kieliin oli puolustanut **József Budenz**, jonka mukaan unkarilaiset olivat turkkilainen kansa, mutta unkarin kieli oli suomalais-ugrilainen, tänään käytettäisiin laajempaa käsitettä: uralilainen. Budenz esitti, että unkari ja muut ugrilaiset kielet (hanti ja mansi) olivat ”sisaruskia”, mutta unkari ja turkki ”ystäviä”.

Kun me suomalaiset aikoinaan paheksuimme sitä, että skandinaavit luokittelivat meidät mongolien sukulaisiksi, unkarilaiset poliitikot ovat nostaneet esiin samanlaisia kiistoja, mutta halunneet korostaa unkarilaisten aasialaista taustaa ”ratsastavana

nomadikansana”. Jo 1800-luvun lopulla monet unkarilaiset halusivat rinnastaa itsensä pikemminkin ratsastavaan turkkilaiseen soturikansaan kuin ”kalanhajuisiin” suomalaisiin.

Unkarilaisten aasialaista taustaa korosti myös 1900-luvun alkupuolella vahvasti vaikuttanut – ja arjalaisuudelle rinnakkaiskäsitteeksi luotu – *turanilaisuus*. *Jobbik*-puolueen aiempi puheenjohtaja **Gábor Vona** ilmoitti ensimmäisen kerran vuonna 2010, ettei hän ole ”suomalais-ugrilainen” ja toisti lausuntonsa ollessaan turkkilaisen nuorisjärjestön vieraana. Tätä ilmoitusta on pidetty osoituksena *Pan-turanismista* puolueen ideologiassa.

Unkarin pääministeri **Viktor Orbán** on taroituksenmukaisuussyistä antanut samansuuntaisia lausuntoja, vaikka hän toisessa yhteydessä on korostanut esim. unkarin ja suomen olevan sukulaiskieliä. Vieraillessaan Keski-Aasian Kirgistanissa 2018, hän totesi isännilleen, että unkarilaiset ovat etnisenä ryhmänä alkuperältään hunneja ja turkinkielisiä kansoja. Viittauksen hunneihin hän toisti myös vieraillessaan Kiinassa. Syksyllä 2019 hän osallistui täysivaltaisena jäsenenä – aiemman Unkari oli mukana huomioitsijana – turkkilaisia kieliä puhuvien kansojen neuvoston VII:een kokoukseen.

Unkarilaiset näkevät herkästi, että heitä arvioidaan epäoikeudenmukaisesti tai että he ovat salaliiton uhreja. Toistuvasti voi lukea väitteitä, joiden mukaan unkarin kuuluminen suomalais-ugrilaisiin kieliin on ollut Wienin Habsburgien salajuoni. Sen toteuttajina olivat 1800-luvun loppupuolella alun alkaen saksalaistaustaiset ”agentit”, **Hunfalvy** ja Budenz, kaksi tuon ajan ehkä merkittävintä unkarilaista kielentutkijaa. ”Salaliittolaisten” tehtävänä oli riistää unkarilaisilta heidän kunnias historianansa, ja kun suomalais-ugrilainen menneisyys ei tarjonnut mitään ylpeydenaiheita, heitä olisi helpompi hallita. – Toisen salaliittoteorian mukaan fennougriittikan 1900-luvun jälkipuolen tutkimustulokset olivat niin ikään kommunistien tilaus ja salajuoni. Tuo tutkimus tarjosi ”virallisesti hyväksytyyn” käsityksen unkarin kielen sukulaisuussuhteista, mikä riisti unkarilaisilta heidän todellisen identiteettinsä.

Vuoden 1989 jälkeen on aika vapautua tästä tulkinasta ja etsiä ”totuutta” ennakkoluulottomasti.

Kielitieteen ja arkeologian alueella on myös ”yksinäisiä susia”, jotka kyseenalaistavat nykytutkimuksen tuloksia, koska heitä ei ymmärretä tai koska he alun alkaen lähitieteiden edustajina esittävät näkemyksiä, jotka alan varsinaisten tutkijoiden mielestä viittaavat lähinnä *delirium emeriti*-taudin oireisiin. Jos 1600-luvulla uskottiin unkarin (ja suomen) kielen olevan sukua heprealle, niin tänään väitetään, että unkarin kieli on itse asiassa kehittynyt sumerista tai toisen lähteen mukaan etruskien kielestä. – Harrastelijatutkijat poimivatkin lähteistä vain sen, mikä tukee heidän käsitystään, ja jättävät kaiken muun huomiotta.

Toinen seikka, joka toistuvasti nostetaan esille, on unkarilaisten polveutuminen (eurooppalaisista) hunneista. Ensimmäinen meille säilynyt kronikka kertoo **Árpádien** suvun olevan hunnien kuninkaan **Attilan** jälkeläisiä ja toisessa, **Simon Kézain** kronikassa hunneja ja unkarilaisia pidetään samana kansana. **Székely**-kansaa puolestaan eräs kronikka pitää 400-luvulla Eurooppaan jääneen Attilan sotajoukon jälleentä. – Eräiden tutkijoiden mielestä hunnit olivat kuitenkin yhteisen johdon alaisena toimivien nomadiheimojen liitto ilman mitään yhteistä etnistä taustaa. Sitäkään ei tiedetä, mitä kieltä hunnit puhuivat ”komentokielenään”. On myös monia harrastelijalingvistejä, jotka selittävät, että *Hungary* itse asiassa tarkoittaa *Hunnien maata*, vaikka lingvistit tämän perustellusti kiistävät.

Hunnien ja unkarilaisten sukulaisuus on ollut vuosisatoja unkarilaisen nationalismin ja kansallisen identiteetin eräs perusta. Toisen maailmansodan aikainen *Nuoliristipuolue* ja sen edeltäjät 1930-luvulla rinnastivat myös *Hungary*-nimen ja *Hunnian* ja hyödynsivät tätä politiikassaan.

Arkeogenetiikka on tällä hetkellä ”kuuma teema”. Szegedin yliopiston nuori tutkija **Endre Neparáczi** ilmoitti väitöskirjassaan 2017, että maahantuloajan (päällikkö)hautojen tutkimus osoittaa, että unkarilaisten geneettinen perimä on pääosin skandinaavis-germaanista ja aasialaista (*xiongnu*-kansaan yhdistettävää) perimää Kauko-

Idästä. Hänen tutkimustuloksensa ja osin perustelemattomat väitteensä herättivät laajaa keskustelua ja kritiikkiä lingvistien ja arkeologien keskuudessa. – Tuoreelle tohtorille mm. huomautettiin, että kiistäessään ”virallisen” suomalais-ugrialaisten kansojen geneettisen sukulaisuuden hän taisteli haimujen kanssa. Yli vuosisataan geneettinen ja kielellinen sukulaisuus ei ole ollut kielitieteilijöille enää sama asia, vaikka maallikot, ml. eräät poliitikot, edelleenkin niin uskovat. Valitettavasti Neparáczi oli tässä yhteydessä käyttänyt lähteenään verkkoaineistoa, jota lukiolaiset olivat koonneet ”tarpeiksi” ylioppilaskirjoituksia varten. – Kuva menneisyydestä epäilemättä tarkentuu ja arkeogenetiikan tulosten ja aiemman tutkimuksen yhteensovittaminen tulee olemaan lähivuosien keskeinen tehtävä.

Unkarin kansan tai Unkarilaisuuden tutkimuksen instutuutin (MKI) perustaminen vuonna 2019 oli osoitus myös siitä, että olemassaolevien tutkimusorganisaatioiden työn tulokset eivät ole tyydyttäneet valtiojohtoa. Erityisesti on kaivattu moniteiteistä lähestymistapaa ja sitä kautta syntyvää synteisiä. Instituutin johtaja totesi vuoden 2019 lopulla intituutin tehtävästä:

”Unkarin kansan alkuperän, historian tutkimuksen ja sen muistiinmerkitsemisen näkökulmasta viimeiset 500 vuotta eivät ole olleet kaikkein onnekkain ajanjakso. Suuri osa aiempaa yli tuhatvuotista historiaamme on tuhoutunut itsemme ja kristinuskon puolustamiseksi käydyissä sodissa, paljon [historiaamme] vietiin väkivalloin sotasaaliina maasta. Kommunismin kaudella hupeni niin vahvan unkarilaisen kansakunnan esillenostamiseen tarvittu keskitetty tahto kuin myös into saada historiaamme takaisin. Nyt vihdon korkeimmalla poliittisella tahollakin on tunnustettu tämän tehtävän tärkeys. Meidän on näytettävä [maailmalle], että me unkarilaiset emme ole mitään sivuosan esittäjiä maailmanhistoriassa. Jos voimme tämän osoittaa, vartuvat jälleen vahvaa kansallista tietosuutta sekä uljuuteen perustuvaa patriotismia toteuttavat sukupolvet. Se antaa käyttövoimaa Unkarin kansan ja unkarilaisuuden säilymiselle.”

Tenho Takalo

Ajankohtaista

OSASTON INTERNETSIVUT. Seuraa sosiaalisessa mediassa **facebook**-sivuumme osoitteessa **Tampereen Suomi-Unkari Seura** tai vieraile **www-sivullamme** osoitteessa **http://www.suomiunkari.fi/osastot/word-press/tampere**. Molempien tapahtumatiedot pyritään pitämään ajan tasalla myös Unkarin Uutisten ilmestymisten välillä.

TAPAAMISET JA ASIOINTI: Yhdistyksen puheenjohtaja ja sihteeri on tavattavissa sopimuksen mukaan **Kulttuurikeskus Laikussa**. Varsinaista päivystysaikaa ei ole. Hallituksen jäsenten yhteystiedot ovat tämän lehden takakannensivüsivulla sekä yhdistyksen internetsivuilla.

Tapahtumia keväällä

2020

VUOSIKOKOUS. Sääntömääräinen vuosikokouksemme alkaa lauantaina 21.3.20 noin klo 15.00 Kulttuuritalo Laikun Lauri+Viita-neuvotteluhuoneessa.

Ennen vuosikokousta luennoi FM Tenho Takalo aiheesta Unkarin viimeiset rauhanvuodet 1938 – 1940.

UNKARIN KIRJALLISUUDEN LUKUPIIRI 29.3.20 ja 26.4.20 klo 15.30. Paikka: Kulttuuritalo Laikun Mäkelän kabinetti, Keskustori 4, Tampere.

Haluatko lukea suomeksi käännettyä unkarilaista kirjallisuutta ja keskustella siitä muiden kanssa? Lukupiirissä keskustellaan

teoksen taustasta, lukukokemuksen herättämistä ajatuksista ja tuntemuksista. Osallistumiseen ei tarvita unkarin kielen taitoa eikä syvempää tietoa Unkarin kirjallisuudesta. Olet tervetullut, vaikka et olisi ehtinyt aiheena olevaa teosta lukeakaan!

Ohjaaja: unkarin kielen ja kirjallisuuden opettaja sekä kirjallisuusterapiaohjaaja **Viktória Tóth**

Sunnuntaina 29.3.20 vuorossa on **Péter Gárdosin** *117 kirjettä* sekä kirjaan perustuva filmi *Hajnali láz*.

Ryhmä on avoin ja osallistujille maksuton. Kahvitarjoilu.

TEATTERIESITYS. Perjantaina 6.3. lähdemme Hämeenlinnaan Verkatehtaalle, Vanaja-saliin katsomaan unkarilaisen Imre Kálmánin operetin Kreivitär Mariza.

MATKAILUESITELMÄ. Kulttuuritalo Laikun luentosalissa keskiviikkona 8.4.20 klo 17. Matkatoimistoyrittäjä **Mertsi Lindfors** kertoo aiheesta *Löydä Unkarista muutakin kuin turistikohteita*. Hän esittelee meille Unkarin tavallisuudesta poikkeavia ja ainutlaatuisia nähtävyyksiä, lisäksi kuulemme Luoteis-Unkarin matkailukohteista.

SAUNARETKI. Olemme järjestäneet keväisin tapaamisen Ylöjärven Louhenokassa. Tänä vuonna tilaisuus siirretään tapahtuvaksi loppukesällä.

YHDISTYKSEN OMA UNKARIN KIERTOMATKA on suunnitteilla syksyille 2020. Matka tehtäneen tänä vuonna Lounais-Unkariin.

Tampereen Suomi-Unkari Seuran hallitus 2019

Puheenjohtaja

Irmeli Kniivilä

Hatanpään puistikouja 22 D 84
33900 Tampere
puh. 050-5818471
irmeli.kniivila@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Jorma Perälä

Viimankatu 1 A 18
33900 Tampere
puh. 040 5778616
jojuperala@gmail.com

Sihteeri

Helka Lumiainen

Koskenmäenkatu 91
37120 Nokia
puh. 040 7303820
helka.lumiainen@gmail.com

Taloudenhoitaja

Marjut Huhtinen

Simolankatu 71 as 13
33270 Tampere
puh. 040 5485116
marjut.huhtinen@gmail.com

Muut hallituksen jäsenet

Aino Erenius

puh. 050 0912010
aino.erenius@gmail.com

Kirsti Grönroos

puh. 044 2365979
gronrooskirsti@gmail.com

Simo Koho

puh. 3647617, 050-5542 426
simo.koho@kolumbus.fi

Auli Mattsson

puh. 040 7245969
auli.mattsson@gmail.com

Anne-Marie Mäkinen

puh. 050 5402343
annemariamakinen@gmail.com

Laura Panula

puh. 044 0304566

Zita Székely

puh. 050 5294495
zita.szekely@gmail.com

Tenho Takalo

puh. 040 7323728
tor.takalo@gmail.com

Viktória Tóth

puh. 046 8467788
tooth.viktooria@gmail.com

Posti Green

Menovinkkejä vuodelle 2020

VUOSIKOKOUS. Sääntömääräinen vuosikokouksemme on lauantaina 21.3.20 noin klo 15.00 Kulttuuritalo Laikun Lauri+Viita -neuvotteluhuoneessa.

ESITELMÄ Unkarin viimeiset rauhanvuodet 1938 -1940. Aiheesta luennoi FM Tenho Takalo lauantaina 21.3.20 klo 14.00 ennen vuosikokousta Kulttuuritalo Laikun Lauri+Viita neuvotteluhuoneessa.

LUKUPIIRI vetäjänä unkarin kielen ja kirjallisuuden opettaja Viktória Tóth kokoontuu kevätkaudella 29.3.20 ja 26.4.20 klo 15.30. Paikkana Kulttuuritalo Laikku. Sunnuntaina 29.3.20 on Péter Gárdosin 117 kirjettä sekä kirjaan perustuva filmi Hajnali láz.

TEATTERIESITYS Perjantaina 6.3.20 lähdemme Hämeenlinnaan Verkatehtaalle, Vanaja-saliin katsomaan unkarilaisen Imre Kálmánin operetin Kreivitär Mariza.

MATKAILUESITELMÄ Kulttuuritalo Laikun luentosalissa keskiviikkona 8.4.20 klo 17. Matkatoimistoyrittäjä Merts Lindfors kertoo aiheesta Löydä Unkarista muutakin kuin turistikohteita. Hän esittelee meille Unkarin tavallisuudesta poikkeavia ja ainutlaatuisia nähtävyyksiä, lisäksi kuulemme Luoteis-Unkarin matkailukohteista.

SAUNARETKI. Olemme järjestäneet keväisin tapaamisen Ylöjärven Louhennokassa. Tänä vuonna tilaisuus siirretään tapahtuvaksi loppukesällä.

YHDISTYKSEN OMA UNKARIN KIERTOMATKA on suunnitteilla syksylle 2020. Matka tehtäen tänä vuonna Lounais-Unkariin.

SUKUKANSAPÄIVÄ. Sugrifest-päätapahtuma pidetään sunnuntaina 18.10.20 Kulttuuritalo Laikussa. Yhdessä Tampereen kaupungin kulttuuritoimen ja eri ystävyysseurojen kanssa järjestettävä tapahtuma pitänee jälleen sisällään musiikkia, elokuvia, luentoja, keskustelutilaisuuden, työpajoja, ym.

* * * * *

Huom! Lehtemme ilmestyy vain 2 kertaa vuodessa. Ilmestymisten välillä on tiedottamista ja tapahtumia, siksi haluaisimme saada kaikkien jäsentemme sähköpostiosoitteet.

Ilmoittakaa sähköpostiosoitteenne sihteerillemme **helkalumiainen@gmail.com**.
Ilmoittakaa myös, jos sähköpostiosoitteenne muuttuu. Kiitos!